

เพราะสงสัย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันข้อ ๑๕๔. ไม่มีเนาะ

อันนี้ข้อ ๑๕๕. “พระชนบท” คนถามนะ

ถาม : ๑๕๕. เรื่อง “สงสัยอาบัติปาราชิกในข้อลักขโมยครับ”

ผมเป็นพระไม่กล้าปรึกษาใครครับ สงสัยในอาบัตินี้

หลวงพ่ : เขาบอกว่าเขาทำหน้าที่ บวชแล้วก็มีความชำนาญทางคอมพิวเตอร์ เขาไปช่วยวัดหนึ่งที่เขาทำคอมพิวเตอร์ แต่ช่วยไปแล้วมันก็สงสัยหลายเรื่อง พอสงสัยไปแล้ว นี่คำถามที่เป็นคำถามของเขา

ถาม : ๑. การซื้อที่ดินของผู้ชาย ผู้ชายเป็นฝ่ายทำให้ เป็นของเดือนแล้วนำมาขาย ผู้ซื้อก็ไม่ผิดในข้อลักขโมย ในการไหลดก็เช่นเดียวกัน ทางผู้ทำให้ไหลดเขาก็ทำให้มันเป็นของเดือน แล้วนำมาไว้ให้ไหลดตามเว็บไซต์ต่างๆ พอเราไปไหลดก็ไม่น่าจะเข้าข่ายลักขโมยใช่ไหมครับ

๒. ถ้าเขาไม่นำมาให้เราไหลด เราก็ไม่รู้จะไปไหลดที่ไหน เราก็ไหลดในสิ่งที่เขาเต็มใจนำมาให้เราไหลด ถึงแม้ว่าเราจะรู้ว่าเป็นของละเมิดลิขสิทธิ์ก็ตาม เมื่อเราไหลดก็ไม่น่าจะผิดในข้อลักขโมยใช่ไหมครับ และที่สำคัญ จิตขณะไหลดนั้นก็ไม่ได้คิดว่าเป็นการลักขโมย คิดว่าเป็นแค่การไหลด ก็ไม่น่าจะผิดในข้อลักขโมยใช่ไหมครับ

๓. บางโปรแกรมเขากำหนดวันใช้งาน เช่น ๓๐ วัน แต่ก็มีบางเว็บไซต์ที่มีผู้นำโปรแกรม เป็นโปรแกรมที่ทำให้กำหนดวันใช้งานนั้นสามารถใช้ได้ไม่จำกัดวัน หรือแนะนำกลวิธีบางอย่างที่ทำให้เราใช้โปรแกรมเหล่านั้นได้ไม่จำกัดวัน หรือบางทีก็แจก

รหัสของโปรแกรมเหล่านั้นมาให้ ในกรณีแบบนี้ไม่น่าจะเป็นการลักขโมย แต่น่าจะผิดข้อละเมิดลิขสิทธิ์ จะผิดศีลในข้อไหน? หรือว่าไม่ผิดศีลแต่ผิดธรรม คือเป็นโลกวัชชะใช้ไหมครับ เพราะในทางกฎหมาย สิ่งเหล่านี้ก็ไม่ผิดในข้อหาลักขโมย แต่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ครับ และที่สำคัญ ลิขสิทธิ์กับกรรมสิทธิ์มันก็ต่างกัน เราไม่ได้ไปแย่งชิงกรรมสิทธิ์เขา เพียงแต่เราละเมิดลิขสิทธิ์ ก็เลยสงสัยครับ

๔. เท่าที่ผมศึกษาเทียบเคียงในพระไตรปิฎก ก็ไม่เห็นจะตรงกับกรณีไหนครับ เพียงแต่คิดว่าสิ่งเหล่านี้มันไม่ผิดศีลแต่ผิดธรรม คือเป็นโลกวัชชะใช้ไหมครับ

๕. (คำถามสุดท้าย) ถ้าเกิดเป็นปาราชิก เมื่อสึกออกไปก็ไม่สามารถจะบรรลุนิพพานอย่างเช่น โสดาบันได้หรือครับ

หลวงพ่ : นี่เขาพูดถ้าเขาเป็นปาราชิก นี่เวลาทำไปแล้วมันเกิดความสงสัย เราบอกมันเป็นเพราะความสงสัย โดยความปรารถนาดี เขาเป็นพระบวชใหม่แล้วไปช่วยวัด ไปช่วยกันเผยแผ่ธรรมะ พอช่วยเผยแผ่ธรรมะ พอทำไป นี่เวลาพระทำให้เกิดความสงสัย เพราะสงสัยไง ต้องเพราะสงสัย ต้องเพราะทำความผิด นี่คำว่าต้องเพราะสงสัย

ฉะนั้น เวลาทำไป ถ้าเราไม่มีเจตนาละ เราถึงบอกว่าถ้าทางโลกเขาผิดกฎหมาย ทางโลกผิดกฎหมาย พระนี้ต้องละเอียดอ่อนกว่า แต่ถ้ามีศีล ๕ พอมีศีล ๕ ขึ้นมาแล้วกฎหมายแทบจะไม่ต้องบังคับใช้เลย เพราะศีล ๕ เห็นไหม พอเรามีศีลมันมีความละอาย มันมีความละอาย ไม่มีการกระทำที่จับ นี่เราก็มีศีล แต่ แต่เรามีหมวกอีกใบหนึ่งคืออยากเผยแผ่ อยากจะช่วยเหลือไง อยากจะเผยแผ่ออกไป ที่นี้การเผยแผ่มันก็ต้องใช้ใช้ไหม? ใช้เทคโนโลยีต่างๆ เวลาเขาไปใช้ตรงนั้น

ฉะนั้น เวลาทำไปแล้ว ทางกฎหมายทางโลก ทางลิขสิทธิ์ทางการค้ามันมี ผู้ที่แอนตี้เรื่องนี้ พวกเอ็นจีโอเขาไม่เห็นด้วยไง ในการทุจริต ในการค้ากำไรเกินควร เขาก็ไม่ยอมรับเรื่องนี้ แต่นั่นมันเป็นเรื่องของพวกเอ็นจีโอเขา ใ้อ้เราเป็นพระมันมีศีลธรรม ศีลธรรมมันเป็นแบบว่าตายตัวอยู่แล้ว ฉะนั้น ถ้าทำสิ่งใดไปแล้วมันเพราะสงสัย เราตัดความสงสัยชะงักจบ เพราะสงสัยมันมีปัญหาไปหมด ถ้าเราไม่สงสัยนะ เราไม่สงสัยว่าเราทำด้วยเจตนาที่ดี เราทำต่างๆ แล้วถ้านี้ข้อ ๑ ๒ ๓ ๔ สิ่งที่กำลังถามมานั้นเป็นเรื่องของโลกๆ ใจ

นี่เป็นเรื่องของโลกๆ แต่ถ้าเป็นเรื่องของพระ เรื่องของพระถ้าตัดสินกันเขาเรียกว่า “ตัวบท” ถ้าตัวบทตามกฎหมายนะ แต่ข้อเท็จจริงล่ะ? นี่ตามข้อเท็จจริงคือเราทำของเราอย่างไร? แต่ตามตัวบท ทีนี้เราจะไปชัก ๒ อย่างนี้มารวมกันก็ยุ่งตายเลย ตามตัวบทเราลักหรือเปล่า? ถ้าไม่ได้ลักก็จบแล้ว ไม่ได้ลักขโมย แต่นี่เป็นการเผยแพร่ธรรมะนั้น สิ่งที่ดีที่สุด โดยส่วนใหญ่ตอนนี พระเขาไปทำตอนนี เพราะมีการเผยแพร่กันมาก ฉะนั้น ของเราเราพยายามไม่ให้ไปทำตรงนั้น ให้เจ้าหน้าที่เขาทำซะ ให้เจ้าหน้าที่เขาทำแล้วเจ้าหน้าที่เขาทำของเขาไป พระคุณนโยบายเฉยๆ

ฉะนั้น โปรแกรมอย่างที่ว่านี้ ถ้าเราไม่สงสัยนะจบเลย จบเลย แล้วข้อสุดท้าย

ถาม : คำถามสุดท้าย ถ้าเกิดเป็นปราชิก เมื่อสึกออกไปก็ไม่สามารถบรรลุตธรรมเป็นพระโสดาบันได้

หลวงพ่ : นี่ถ้า เห็นไหม คำว่าถ้าปราชิก แล้วเป็นหรือเปล่าล่ะ? เออ ถ้าไม่เป็นมันก็ปลดไว้ที่นี้ไง เพราะอะไรรู้ไหม? บอกว่าถ้าเป็นปราชิก เวลาไปภาวนาตรงนี้มันจะกวนมาก พอจิตไม่ลงก็ว่าเพราะอันนั้น พอมีอะไรก็ว่าเพราะอันนั้น พอมีอะไรก็เพราะอันนั้น อันนี้มันจะมาสั่งใจตลอดไป ฉะนั้น เราตัดทิ้งไปเลย ไม่ถ้าแล้ว บอกว่าเราทำเพื่อศาสนาที่จบที่นั่นแล้วแหละ แล้วภาวนา ถ้ามันภาวนาดีก็ดี ภาวนาทุกขัยาก็ต้องฝืนทำกัน เพราะว่าถ้าอย่างนี้บีบมันก็จะสั่งใจไปแหละ พอสั่งใจไป พออะไรผิตขึ้นมามันก็จะลงตรงนี้

เดี๋ยวนี้กฎหมายมันออกใหม่ คุณิเวลากฎหมายออกใหม่ๆ มันไม่ทันหรอก เพราะว่าเดี๋ยวนี้โลกเจริญมาก เวลากฎหมายออกมา คุณิอย่างเช่นอเมริกา เขาออกกฎหมายมาบังคับประเทศอื่น เวลาการค้า ออกกฎหมายมาบังคับประเทศอื่น โอ้ อย่างนั้นก็มันนะ เออ คุณิยังอยู่ นี่เดี๋ยวนี้กฎหมายเขาออกมาอย่างนี้ ออกมานี้เป็นกฎหมายของเขา แต่ถ้าผิดกฎหมาย นี่แม้แต่ทางโลกเขาก็ยอมรับอยู่แล้ว เอ็นจีโอเขาไม่ยอมรับ

อย่างตอนที่เขาต่อต้านทุนนิยม เห็นไหม เราไปดูนะ เมื่อก่อนเขาทำธุรกิจ มีนักธุรกิจเขาบอกเมื่อก่อนกำไรอย่างมาก ๑๘ เปอร์เซ็นต์ก็นับว่าสูงมากแล้วล่ะ แต่พอมาพวกการลงทุน หุ่นนี้กำไรที่หนึ่งนะ ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์ ยิ่งต้มยำกุ้งเขากำไร ๒๐๐ เปอร์เซ็นต์ เขาบอกอย่างนี้มันมีที่ไหน? แล้วมันอยู่ได้อย่างไร? โลกนี้อยู่ได้อย่างไร? นี่ทุนนิยมไง

เขาบอกเขาเป็นนักลงทุนเก่า เขาบอกว่า ๑๘ เปอร์เซ็นต์เมื่อก่อนถือว่าหุมากแล้ว เดียวนี้ ล่อกันทีหนึ่ง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๕๐ เปอร์เซ็นต์

นี่พูดถึงทุนนิยมนะ เดียวจะออกโลกไปแล้วละ เรื่องโลกเป็นเรื่องโลก ฉะนั้น ถ้าเขาแอนตี้กัน นี่คำว่ากฎหมายไง ฉะนั้น ถ้าเราไม่สงสัย ตัดความสงสัยไปเลย อย่างที่พูดนี้ ความสะอาดบริสุทธิ์มันเป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคล แล้วนี่จะให้เราไปกัณฑ์ หรือให้เรายอมรับ หรือไปชี้หน้าว่าถูกหรือผิด เพราะคนอื่นเป็นคนทำ เราไม่รู้ว่าเหตุการณ์มันเป็นอย่างไร? ฉะนั้น ถ้าไม่สงสัยนะจบเลย นี่เพราะสงสัยแล้วมันยุ่งอย่างนี้ จบแล้วนะ

ถาม : ๑๕๖. เรื่อง “พระอัครนาคมีพรหมายะกว่าเจ้าอวาต” (นี่คำถามไง)

กราบเรียนหลวงพ่อก่อน ถ้าสมมุติว่ามีพระอัครนาคมาวัด แล้วมีพรหมามากกว่าเจ้าอวาต แล้วเวลานั่งจะเรียงตามอาวุโส ก้นเตหรือเปล่าเจ้าคะ หรือให้เจ้าอวาตนั่งก่อน เพราะเป็นเจ้าอวาต

หลวงพ่อก่อน : เราจะเคารพเจ้าอวาต หรือเราจะเคารพพระพุทธรูปเจ้าล่ะ? กรณีอย่างนี้มันกรณีเรื่องโลกใจ อย่างเช่นสมณะศักดิ์ ถ้ามีสมณะศักดิ์ต้องนั่งเหนือกว่า ถ้าสมณะศักดิ์เหนือกว่า เห็นไหม เขาอาวุโสทางสมณะศักดิ์ ฉะนั้น เขาก็เลยต้องได้สมณะศักดิ์ก่อน ตอนนี้นั่งหม่อมๆ แหม เป็นสมเด็จกันหมดเลย สมณะศักดิ์ แล้วอย่างนี้บ๊อบ นั่งก็ต้องนั่งตามสมณะศักดิ์ นี่ทางโลกใจ

ฉะนั้น เวลาการที่หลวงตาออกมาเคลื่อนไหวก่อนหน้านั้น เห็นไหม อ่าวโส ก้นเต อ่าวโส ก้นเตมันมีมาพระพุทธรูปเจ้าบัญญัติ เป็นพุทธรูปบัญญัติเลย แล้วบัญญัติมาอย่างนั้น ถ้าเราเคารพพระพุทธรูปเจ้านะ เราเป็นเจ้าอวาต แต่ถ้าใครมาพรรษาสูงกว่าก็ต้องนั่งเหนือกว่าอยู่แล้ว แล้วเป็นอะไรล่ะ? ถ้าเขานั่งเหนือกว่าแล้วเจ้าอวาตหน้าแตกเลยใช้ไหม? เจ้าอวาตจะเสียเกียรติมากเลยหรือ? แล้วถ้าเจ้าอวาตเสียเกียรติมาก เว้นไว้แต่ เว้นไว้แต่อัครนาคมา ถ้าท่านเป็นสมณสาธุชนนี่ใช่ แต่ถ้าท่านไม่เป็นสมณสาธุชน หรือบางทีจริงๆ นะ พระบางที อย่างเช่นพระนี่ถ้าไม่เรียบร้อยเราแยกก็ได้

อย่างเช่น ไม่อยากจะพูดเรื่องนี้เลยนะ แต่เวลานี้จะพูด อย่างเช่นเวลาหลวงปู่ฝั้น สมัยหลวงปู่ฝั้นท่านอยู่ที่วัดป่าอุดมสมพร หลวงปู่ชามาเยี่ยมหลวงปู่ฝั้นบ่อยมาก หลวงปู่ชามาเยี่ยมหลวงปู่ฝั้น หลวงปู่ฝั้นจะจัดให้หลวงปู่ชามาไปฉันที่โบสถ์

น้ำ แยกเลย เพราะหลวงปู่ชาท่านเป็นพระที่มีชื่อเสียง หลวงปู่ชาเป็นพระที่มีชื่อเสียง แล้วลูกศิษย์ลูกหาเยอะมาก ฉะนั้น จะมานั่งมันก็ดูอย่างไรอยู่ใช่ไหม? เพราะว่าลูกศิษย์จะทำใจกันไม่ค่อยได้ ท่านถึงแยกหลวงปู่ชาไปฉันที่โบสถ์น้ำ

หลวงปู่ชาจะมาเยี่ยมหลวงปู่ฝั้นบ่อยมาก แล้วพอมาเยี่ยม หลวงปู่ฝั้นจะเอาหลวงปู่ชาไปฉันที่โบสถ์น้ำ แล้วให้ไปอุปัฏฐากที่นั่นเลย แล้วหลวงปู่ฝั้นก็ฉันที่ศาลาเป็นปกติ นี่มันอยู่ที่วุฒิภาวะ อยู่ที่ความสามารถของผู้นำ ของเจ้าอาวาสนั่นแหละ ถ้าเจ้าอาวาสท่านเป็นเจ้าอาวาสที่ดีนะ เราไม่ได้ธรรมนี้เราส่งเสริมนะ เราส่งเสริมแบบว่าอาคันตุกะมาพรรษาเยอะ อาคันตุกะมานี้ลูกศิษย์ลูกหามาก เราก็จัดให้ท่านฉันอย่างเยี่ยมเลย แล้วเราไปฉันใต้ถุนชะ เราเป็นเจ้าอาวาสนะ เราไปฉันใต้ถุนศาลาก็ได้ วัน ๒ วันจะเป็นไรไป นี่ถ้าเจ้าอาวาสที่ดีนะ เจ้าอาวาสที่ดีเวลาครุธาอาจารย์มา ท่านเป็นพระที่ดีท่านจะส่งเสริมเราเคารพไง เราเคารพผู้ใหญ่ไง

นี่พูดถึง เราผ่านสังคมา คือเราอยู่กับครุธาอาจารย์มา เราเห็นเรื่องนี้เยอะ เวลาอยู่กับหลวงตา เวลาหลวงตาท่านเป็นพระที่มีชื่อเสียงมาก ธรรมทูตมาจากศรีลังกา พระธรรมทูตทั้งหมดมาอบรมธรรมทูตเสร็จ พออบรมธรรมทูตเสร็จ เพราะธรรมทูตเขาอยากให้ฝึกงาน เขาส่งมาดูงานที่บ้านตาด เราก็อยู่นั้น โอ๊ย พระมาจากลังกา พระลังกา พระทุกอย่างหมดเลย แล้วจะทำกันอย่างไร? ที่นี้เพียงแต่เขาเป็นธรรมทูต พรรษาเขาน้อยใช่ไหม? เราก็จัดเรียงเลย วัดบวรฯ พามา เรานี้เป็นคนจัด

ฉะนั้น เวลาเราอยู่บ้านตาด เวลามันมีปัญหาขึ้นมา คือพระมามากๆ นี่ทำอย่างไร? นั่นแหละเป็นการฝึก ฝึกเพราะอะไร? ฝึกเพราะหลวงตาท่านเป็นผู้วินิจฉัยอยู่ แล้วเราทำตามนั้นมันก็ได้ซึมเข้าไปในสายเลือดเลยไง มันรู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด ไม่ใช่อ่านธรรมวินัยมา เอ๊ะ แล้วมันคืออะไร? เอ๊ะ แล้วมันทำอย่างไร? ปวดหัว แต่เราอยู่ในเหตุการณ์เลย เวลามันทำอย่างไร? นี่แล้วหลวงตาท่านวินิจฉัยของท่าน เห็นไหม

อย่างเช่นถ้าอยู่ที่บ้านตาด ไครมาจะนั่งอย่างไร? หลวงปู่ใช้ท่านยกเป็นกรณีพิเศษ หลวงปู่ใช้ แล้วเวลาพระมา พอนั่งฉัน พอเริ่มแจกอาหารเสร็จ พอใครฉันไม่ถูกระเบียบนะ หลวงตาท่าน แบบประสาเราว่าซัดกลางศาลาเลย อาคันตุกะก็อาคันตุกะ ค่ะมาอยู่กลางศาลาเลย เราเจอประจำ เพราะเรานั่งอยู่นั่น เวลาพวกอาคันตุกะมาทำผิคนะท่านหันไปถามเลย

“ท่านพรธมาเท่าไร? แล้วผมยังไม่ทันฉัน ท่านฉันได้อย่างไร?”

หน้าแตกนะ เพราะเวลาคนไปบ้านตามันเกร็งอยู่แล้วไง เข้าไปมันก็สั้นอยู่แล้ว พอทำอะไรก็ทำผิด ทำถูกไง พอทำผิดก็ผลัวะ! ผลัวะทันที ทันทีเลย เพราะว่าท่านเป็นผู้นำ ท่านต้องทำให้พวกเราารู้จริงว่าอะไรถูก อะไรผิด ควรหรือไม่ควร เราเจอประจำ เรา นั่งอยู่นั่นนะ พอพระมา เราพิจารณาของเราเองนะ มันเป็นเพราะว่าความประหม่าหรือว่า อะไรก็ไม่รู้ มันเรื่องพื้นๆ นะ ก็ว่าหัวหน้าท่านยังไม่ทันฉัน เราฉันไม่ได้หรอก นี่ หัวหน้าท่านยังพิจารณาอยู่ในบาตรเลย ล่อก่อนแล้ว พอล่อก่อนแล้ว ท่านหันมาก็ผลัวะเลย เราก็นั่งคูอยู่

เรานั่งพิจารณาอยู่นะ เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ ว่าอันนี้มันเป็นเพราะความประหม่า หรืออันนี้เป็นเพราะความไม่รู้ เราพิจารณานะ เราก็ดูพระเด็กๆ นี่แหละ แต่มันมีประสบการณ์เราชอบคิด เราชอบสร้างปัญญา หาปัญญา เอ๊ะ เป็นเพราะความประหม่าหรือ? ถ้าไม่ใช่เป็นความประหม่า ใอันนี้มันเป็นมารยาทสังคมเฉยๆ เอง เป็นแค่ผู้ใหญ่ยังไม่กิน เราไปกินก่อนผู้ใหญ่มันก็น่าเกลียดอยู่แล้ว แล้วผู้ใหญ่ตัวท่านเองยังไม่ได้ฉัน จะไปฉันก่อนได้อย่างไร?

นั่งเรียงกันอยู่อย่างนี้ หันมาท่านใส่เลยนะ ให้ใหญ่มาจากฟ้าไม่มีสิทธิ์หรอก หลวงตาไม่เคยกลัวใครเลย ให้ใหญ่มาจากฟ้า จะเจ้าคุณชั้นไหนนะ ชั้นเทพชั้นไหนมาเถอะ ถ้าเข้ามาแล้วเป็นอันว่าเสร็จ ทีนี้เพียงแต่ว่าท่านทำอย่างนั้น อันนี้พูดถึงอาคันตุกะที่พรธมาน้อยกว่า ถ้ามากกว่าก็ต้องนั่งหน้า นั่งหน้าอยู่แล้ว แล้วอาคันตุกะมา นี่มันคารวะ ๖ ไซ้ไหม? คารวะ ๗ หรือคารวะ ๖ เวลาอาคันตุกะมา เห็นไหม อาคันตุกะวัตร อาริยวัตรมันต้องบอกใจ ถ้าบอกอย่างนี้ หลวงปู่พื้นท่านเน้นตรงนี้มาก แล้วทำให้พระไม่เกือไม่เงิน จะไปมาหาสู่กันด้วยความสนิทชิดชอบ แล้วมันเข้ากันโดยหลัก

ฉะนั้น ถ้าอาคันตุกะมาต้องนั่งหน้าอยู่แล้วถ้าพรธมากว่านะ นั่งหลังไม่ได้หรอก เว้นไว้แต่ คำว่าเว้นไว้แต่ เพราะว่าพระบางที่ถ้าภาวนาไปแล้วอาจจะหลุด อาจจะเกินอะไรไป ถ้ามานั่งหน้าแล้วเสียหายเราจะต้องควบคุมเอง อย่างเวลาอาคันตุกะมาพระจะถาม เราจะจัดการเองเลย อย่างเช่นถ้ามาไม่ทันให้นั่งข้างหลัง พูดถึงถ้ามาแล้วไม่ทันเราแยกให้ฉันข้างหลังเลย คือให้โยมนี้อาไปให้ฉันข้างหลัง เฉพาะวันนี้ เฉพาะวันที่เขามา

คำว่าภิกษุ ถ้าเริ่มจะฉันหรือฉันแล้ว ใครมาก็ขยับไม่ได้ เพราะภิกษุนั้นมือเดียว พอฉันมือเดียว พอเริ่มฉันนี่นะ ให้อาวาสมาขนาดไหนก็ไม่ต้องลุก ไม่ต้องไหว้ ภิกษุฉันอาหารอยู่ ใครยกมือไหว้เป็นอาบัติทุกกฏ ภิกษุฉันอาหารอยู่ ใครมากราบภิกษุไม่ได้ แล้วถ้าภิกษุเริ่มฉันแล้ว ถ้าพระมาจะต้องแยกให้เขา แต่ถ้ายังไม่ฉันนะ ถ้าเขามาบิณฑบาตทั้งหมดต้องเลื่อนลงหมดเลย ใอันนี้มันไปอยู่ใน นวาทิฐุหนสมโย มหาสมโย สมณภตฺตสมโย

คราวภิกษุมาก คราวภิกษุมากยกเว้นนะ อย่างเช่นเวลาจัดไปงานนี้คราวภิกษุมาก คราวภิกษุมากคือว่าภิกษุเป็นพันๆ เราจะเรียงลำดับไม่ได้หรือว่าใครอาวาส ภัณฑะ ถ้าคราวภิกษุมากจับให้นั่ง พอเรารู้ได้ คู่ที่เคยเราจะรู้พรรษากัน แต่ถ้าไม่คู่ที่เคยบิณฑบาตจะแยกเลย มหาสมโย สมณภตฺตสมโย คำที่คราวภิกษุมากไป ประมปร โภชนะ คือการฉันหรือการนั่งต้องตามหลักอาวาส ภัณฑะ แต่คราวภิกษุมาก คราวอะไรมันมียกเว้นอยู่ในปาติโมกข์นั่นแหละ ฉะนั้น เวลาปฏิบัติไม่ใช่ว่า แหม จะเถรตรงอย่างนั้นเลยนะ ต้องอย่างนั้นๆ นะ มันมีคราวยกเว้นอยู่ ทีนี้คราวยกเว้นเราจะยกเว้นอย่างไร?

นี่ในงานกฐิน เวลาเย็บผ้ากฐินนี้ประมปรได้ คือเวลาฉันนี้หมุนเวียนกันฉันใจ เพราะว่าเย็บด้วยมือต้องให้เสร็จภายในวันนั้น ฉะนั้น จึงกฐินเลย จึงสะดิงแล้วเย็บด้วยมือ ให้ช่วยกันจับ ช่วยกันเย็บ แล้วก็ให้เวียนกันมาฉันข้าว ไม่อย่างนั้นมันจะไม่เสร็จภายในวันนั้น กฐินมันจะเสีย ฉะนั้น กรณีอย่างนี้มันไม่ง่าย ถ้าเจ้าอาวาสถ้าเราเป็น ทีนี้เจ้าอาวาสจะแก้ไหนล่ะ? เวลาเขามาบิณฑบาตไม่ได้ ถ้าอันนี้ซึ่งเลยนะ เวลาหลวงตาท่านบอกว่า

“เหยียบหัวพระพุทธรเจ้าไปแล้วแสดงธรรม”

ก็เหยียบหัวธรรมวินัย อาวาส ภัณฑะ นี่คือธรรมวินัยที่พระพุทธรเจ้าบัญญัติไว้ แล้วเรายก เรามองข้ามใช่ไหม? แต่เราก็ไปว่าเราเคารพๆ ใจ หลวงตาท่านบอกว่า “เหยียบหัวพระพุทธรเจ้าไป ข้ามหัวพระพุทธรเจ้าไป” นี่ข้ามหัวอาสุโว ภัณฑะไป อาคันตุกะมา ถ้าพรรษาเขาเยอะกว่าเขาต้องนั่งหน้าอยู่แล้ว ไม่ใช่เวลาให้เจ้าอาวาสต้องนั่งก่อน แต่ส่วนใหญ่แล้วมันมี หลายวัดมากเจ้าอาวาสนั่งก่อน ถ้าเจ้าอาวาสนั่งก่อนแล้ว บางทีเจ้าอาวาสโกหกด้วย เอ็งพรรษาเท่าไร? ๒๐ กุ ๒๑ ถ้าเอ็ง ๓๐ กุ ๓๒ อย่างนี้ก็มี เจอบ่อยทีเดียวไปจะเห็น ถ้าอย่างนี้แล้วมันยังยุ่งเข้าไปใหญ่

นี่คำว่าเจ้าอาวาสฯ ใด เจ้าอาวาส ถ้าเป็นเจ้าอาวาสที่คินะ เวลาได้รับการแต่งตั้งเจ้าอาวาส เพราะเราก็เป็นเจ้าอาวาสเหมือนกัน คำแต่งตั้งเจ้าอาวาสเราอ่านแล้วซึ่งมากนะ ของเรานี้ได้รับการแต่งตั้งจากสมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระญาณ ท่านตั้งมานะ นี่ขอตั้งให้เป็นพระสังฆาธิการ แล้วถ้าเกิดอธิกรณ์ในวัดนั้นให้ดูแล ให้ปราบอธิกรณ์ แล้วให้ดูแลพวกคฤหัสถ์ แบบว่ามีอำนาจในวัดนั้นเต็มทีเลยละ เกิดอธิกรณ์ขึ้นเราต้องจัดการ อำนาจเจ้าอาวาสนะ เจ้าอาวาสในการแต่งตั้ง เพราะเขาก็หวังจะให้ศาสนานี้สงบร่มเย็น ฉะนั้น ถ้าเจ้าอาวาสที่ดีจะดีมากๆ เลย

ฉะนั้น หลวงตาท่านถึงบอกว่าผู้นำนี้สำคัญ ผู้นำนี้สำคัญ แล้วถ้าผู้นำมันไม่มีละ? กรณีที่เขาถามเขาต้องเห็นอะไรแปลกๆ ใด แล้วเราก็เห็นแปลกๆ มาเยอะ พอเห็นแปลกๆ มาเยอะ เราถึงต้องว่าแต่เขาใช่ไหม? เราก็ต้องไม่ยุ่งกับใคร ไม่ยุ่งหมายถึงว่าเราต้องทำตามนี้แหละ เพราะเราเห็นมา ของที่เห็นมา หลวงตาท่านกระหนาบมาอย่างนี้ แล้วพอจะมากทำ ยิ่งถ้าเราทำตามใจมันยิ่งผิด ๒ ชั้นนะ เหยียบหัวพระพุทธเจ้าด้วย แล้วข้ามหลวงตาด้วย อู๋ ๒ ต่อเลย ไอ้คนอื่นมันยังต่อเดียว นี่ถ้าเราทำเอง ๒ ต่อ ๓ ต่อเลย ฉะนั้น เราต้องระวัง นี่เวลาผ่านครูบาอาจารย์ที่ดีๆ มามันต้องคิด

ฉะนั้น กรณีที่เขาถามมานี้เห็นมาเยอะแล้วละ มันเป็นที่วิมานะกันเอง มันอยู่ในธรรมวินัยอยู่แล้ว แล้วยิ่งระดับเจ้าอาวาสนี่ของพื้นที่ๆ อย่างนี้ ไม่รู้ก็ไม่รู้จะว่าอย่างไรแล้ว แล้วอย่างนี้เกิดอธิกรณ์ขึ้นมาในวัดจะทำอย่างไร? แล้วเกิดปัญหาขึ้นมาแล้วจะปกครองอย่างไร? ก็แค่เขามานั่งหน้า นั่งหลังยังจมไม่ลงเลย

ข้อ ๑๕๑. เนาะ ข้อ ๑๕๑. เขาถามมา เรื่อง “ธรรมะย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม” เขายกเว้น เขาไม่ให้อ่าน (หัวเราะ) หลวงพ่อไม่ต้องอ่าน เสียเวลา เขาว่า

ข้อ ๑๕๘. อันนี้ยุ่ง

ถาม : ๑๕๘. เรื่อง “เมื่อละสักกายทิฐิได้แล้ว แต่ยังมีอัตตาตัวตนอยู่” (นี่ความเข้าใจของเขาใด)

กราบนมัสการพระอาจารย์ที่เคารพ ติดตามฟังธรรมของท่าน และการถาม-ตอบ ธรรมะจากเว็บไซต์ของพระอาจารย์มาอย่างสม่ำเสมอ ได้รับความรู้และความเข้าใจในธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งยังได้แนะนำญาติธรรมและเพื่อนๆ หลายคนให้ลองฟังธรรมของท่าน

บางคนก็ชอบและคอยติดตามขอคำแนะนำใหม่ๆ เพื่อฟังอยู่เรื่อยๆ ทำให้เขาเกิดความเข้าใจ และมั่นใจในการปฏิบัติธรรมของเขาเจริญก้าวหน้าทางตรง และไม่หลงทางแน่นอน

แม้บางคนเมื่อก่อนไม่เคยสนใจปฏิบัติธรรมมาก่อน ก็เริ่มเห็นความสำคัญและสนใจฟังธรรมของท่านมากขึ้น แต่บางคนฟังธรรมของท่านไม่ได้บอกว่าไม่ใช่จริต ทำให้นึกเสียดายแทนที่เขาปิดกั้นโอกาสของตนในการฟังธรรมที่เกิดจากจิตจริง ไม่ใช่ธรรมที่เกิดจากการอ่านหรือการศึกษาคัมภีร์ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้อย่างสูงที่กรุณาตอบทุกปัญหา ตอบทุกคำถามของทุกคน แล้วแต่ความเมตตาและสงสาร

แม้บางคำถามอาจจะไร้สาระ หรืออ่อนเยาว์ต่อธรรมแค่ไหนก็ตาม ท่านก็อุตส่าห์พยายามตอบให้ เพื่อให้พวกเราได้รับความรู้ ความเข้าใจตามวุฒิภาวะของแต่ละคน โดยไม่รังเกียจว่าไม่น่าจะถาม หรือน่าจะไปหาอ่าน หากความรู้เอาเองได้ แต่ท่านก็พยายามตอบ และสอดแทรกความรู้ทางธรรมให้กว้างขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์ต่อนักปฏิบัติธรรมที่รับฟังคำตอบของท่านอีกมากมาย แม้จะไม่ใช่คำถามของตนก็ตาม แต่คราวนี้ขอกราบขอโอกาสท่านอาจารย์โปรดเมตตาพิจารณาคำถามดังต่อไปนี้

๑. นักปฏิบัติธรรมถือศีล ๘ ประพฤติพรหมจรรย์ตลอดชีพ เมื่อปฏิบัติสมาธิภาวนาจนจิตสงบตั้งมั่น มีสติระลึกรู้อยู่ภายในเด่นชัด นิ่งเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมงขึ้นไป ในตอนต้นของสมาธิมีแต่อุเบกขาเวทนา ไม่สุข ไม่ทุกข์ ในระหว่างนี้ก็จะพิจารณาอารมณ์ที่เกิดในจิตไปเรื่อยๆ จนเริ่มเกิดมีทุกขเวทนาทางกายขึ้น ก็ไปพิจารณาเวทนาที่เกิดกับกาย จนเห็นว่ากายก็ส่วนกาย จิตก็ส่วนจิต เวทนาจึงส่วนเวทนาไม่เกี่ยวกัน จิตไม่เข้าไปคลุกเคล้ากับเวทนา และเวทนาเบาบางจางคลายลง พยายามสังเกตหาอารมณ์ปฏิบัติ กามราคะที่เกิดในจิตก็มีน้อยลง ใช้เวลาในการนั่งสมาธิ เติบโตจนเป็นประจำทุกวัน เข้า กลางวัน และกลางคืน ครั้งละ ๒ ชั่วโมงบ้าง หรือเกินกว่า ๒ ชั่วโมงครึ่งบ้าง และพยายามเพิ่มความเพียรมากขึ้นเรื่อยๆ ตามเวลาที่มี จากสภาวะธรรมที่ทรงตัวอยู่เช่นนี้ หากต้องการให้เกิดความก้าวหน้าไปมากกว่านี้ ขอท่านอาจารย์โปรดกรุณาให้คำแนะนำด้วยค่ะ

๒. แม้ว่าเราจะพยายามปฏิบัติภาวนาจนแยกกาย จิต เวทนาได้แล้ว แต่เวลาที่ทำอะไรที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนอื่นหรือหมู่คณะ เขาอาจจะมองว่าเรามีตัวตนอยู่ แต่เราไม่รู้ตัว หรือไม่มีเจตนาที่จะทำให้เห็นว่าตัวเองดีกว่าเขา เหนือกว่าเขา เก่งกว่าเขา มีความรู้

มากกว่าเขา แต่เป็นไปตามธรรมชาติของเราเองที่ทำอะไรๆ ได้ด้วยความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบสูง ยอมรับฟังความเห็นของคนอื่น และพร้อมที่จะแก้ไขตนเองหากมีคนแนะนำ โดยไม่ยึดถือว่าความคิดของตนเองเป็นใหญ่กว่า ถูกกว่า ดีกว่า และมักมีความสงสารคนที่อ่อนด้อยกว่า อยากให้ความช่วยเหลือ อยากแนะนำในสิ่งที่ถูกที่ควร เมื่อเห็นเขาทำไม่ถูกหรือไม่รู้ดังนี้เป็นต้น

โดยลักษณะตัวตนอย่างนี้ เกี่ยวข้องกับสัทธิคุณหรือทิวินาณะที่จะต้องไม่ควรให้เกิดมีในตน หรือให้มีน้อยลงไม่ว่าระดับโศคาบัน สกิทาคามี หรืออนาคามีใช่หรือไม่คะ ขออาจารย์โปรดเมตตาให้ความกระจ่างด้วยค่ะ

๓. ขอแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาจิตให้สูงขึ้น ในการละสังโยชน์ต่อจากโศคาบัน สกิทาคามี อนาคามีตามลำดับโดยละเอียดเจ้าค่ะ

๔. การเป็นแม่ชียังจะต้องถือตน ถือตัวว่าสูงกว่าคนอื่นทั่วไป ชอบให้คนมาเคารพนบขอบว่าเป็นสมณะ เป็นนักบวช เมื่อตนทำอะไรแล้วไม่ชอบให้คนอื่นมาเปลี่ยนแปลงแก้ไข แม้ว่าอาจจะไม่ถูกตา ถูกใจนักก็ตาม และชอบสอนธรรมะคนอื่น เพื่อให้เห็นว่าตนปฏิบัติภาวนามานานจนรู้ธรรมแล้ว เช่นนี้เป็นการยกตนข่มท่าน และยังมีสิทธิ์พดปรามาสหรือความลอบคลำในศีลหรือไม่เจ้าค่ะ

หลวงพ่ : เอ้อ นี่นะเวลาเขาบอกว่าเขาเอาเทปเราไปแจก สงฆ์เอาเทปไปแจก แล้วให้คนอื่นฟัง คนอื่นเขาว่าดีก็ดี ไม่ดีก็ไม่ดี อันนี้ก็อันหนึ่ง

เราจะบอกว่า นี่เวลาเราปฏิบัติมีการศึกษามาก เห็นใหม่ มีการศึกษาคือถ้าเป็นนักบวชนะ ได้ฟังเทศน์ครูบาอาจารย์มา ก็มีความเข้าใจใจ ทีนี้พอมันเข้าใจแล้วก็คิดว่าสิ่งนี้เป็นจริง ถ้าสิ่งนี้เป็นจริงนะ มันอยู่ที่การปฏิบัติไง เพราะอย่างข้อที่ ๑.

ถาม : ๑. นักปฏิบัติธรรมถือศีล ๘ ประพฤติพรหมจรรย์ตลอดชีพ เมื่อปฏิบัติสมาธิภาวนาจนจิตสงบตั้งมั่น มีสติระลึกรู้้อยู่ภายในเด่นชัด นิ่งเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมงขึ้นไป จนตอนต้นภาวนา จิตมีอุเบกขา ไม่สุข ไม่ทุกข์ ในระหว่างนี้ก็จะมีการพิจารณาอารมณ์ที่เกิดขึ้นในจิตเรื่อยไป จนเกิดมีทุกข์เวทนาทางกายขึ้น ก็พิจารณาแยกเวทนากับกาย จนเห็นว่ากายส่วนกาย จิตส่วนจิต เวทนาส่วนเวทนาไม่เกี่ยวข้องกัน

หลวงพ่ : นี่ไงถ้าตรงนี้คิดอย่างนี้ใช่ไหม? แล้วคิดว่าเป็นธรรมๆ

ถาม : จิตไม่เข้าไปคลุกเคล้ากับเวทนา และบางครั้งบางเบาจางคลาย พยายามสังเกตหาอารมณ์ปฏิมะ

หลวงพ่ : เวลาอย่างที่ว่านี้พูดบ่อย อย่างเช่นเราเป็นคน โกรธมากเลย แล้วบอกเดี๋ยวนี้เราปฏิบัติธรรม เดี่ยวนี้เป็นพระอรหันต์แล้ว เพราะอะไรรู้ใหม่? เพราะเดี๋ยวนี้ไม่โกรธ (หัวเราะ) แล้วทำไมถึงไม่โกรธล่ะ? ก็เป็นพระอรหันต์ไง แล้วทำอะไรล่ะ? อ้าวไม่เชื่อหรือ? ไม่เชื่อลองแห่คูสิไม่โกรธหรือ แห่อย่างไรก็ไม่โกรธ เพราะอยากเป็นพระอรหันต์ (หัวเราะ)

นี่ก็เหมือนกัน เพราะว่าพิจารณาอารมณ์ที่เป็นปฏิมะ กามราคะ พิจารณาอย่างไรก็ไม่ มี อ้าว ก็จิตมั่นว่าเราเป็นคนดีใช่ใหม่มันก็ไม่ มี โสโธ กิเลสมันร้อยพันพันคนนะ กิเลสมันร้อยพันพันคน ฉะนั้น อย่างที่ว่านี้ถ้าโดยหลักใช่ ภายนอกกาย จิตส่วนจิต เวทนาส่วนเวทนา เวลาแยกได้ เราจะบอกว่าการทำสมาธิเนี่ยมันก็แยกได้ เวลาพุทโธ พุทโธจิตรวม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิมันสักแต่ว่า พอจิตสงบขึ้นมามันดับหมดนะ แม้แต่ตา หู จมูก ลิ้น กายดับเลยนะ คือไม่ได้ยินเสียงเลยล่ะ

อย่างเช่นถ้าเราเป็นขณิกะ เป็นอุปจาระ ลมพัด เสียงโยมคุยเราได้ยิน แต่ถ้าเราพุทโธ พุทโธจนจิตเราเป็นอัปนา มันสักแต่ว่ารู้จะดับหมด คือให้โยมคุยขนาดไหนก็ไม่ได้ยิน ไม่ได้ยินหรือ อยยคนะดับหมด แล้วจิตนี้มันเป็นเอกเทศ มันจะเป็นเอกเทศของมันเลย นี่ขนาดนี้ยังเป็นสมณะนะ ยังเป็นสมาธินะ ฉะนั้น ถ้าอย่างนี้ คำว่าสมาธิคือมันแยกกายแล้วแหละ คือมันปล่อยกาย ถ้ามันไม่ปล่อยกาย หูมันมีใช่ไหม? เสียงกระทบ หูมันก็ต้องได้ยินเสียงใช่ไหม? แต่นี่ให้เสียงลมดังขนาดไหน เสียงดังขนาดไหนมันไม่ได้ยินหรือ มันสักแต่ว่ารู้ เพราะมันสงบอยู่

แต่ถ้าพอมันออกจากสมาธิมันจะคลายตัวออกมา พอมันคลายตัวออกมามันจะรับรู้ นะ พอคลายตัวออกมาแล้วรับรู้ อย่างเช่นเราออกมารับรู้สีก รับรู้สีกว่ามีหู มีตา มีจมูก มีลิ้น มีกาย พอมีกาย พอลมพัดมานี้ โอ้ย หนาว เย็นแล้ว แต่ถ้าก่อนหน้านั้นนะ พอมันพุทโธ พุทโธจนมันเข้าไปสู่ตัวมันนะ นี่จากพุทโธ พุทโธ จนคำว่าพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้เพราะมันกำหนดไม่ได้ พุทโธไม่ได้ เพราะกำหนดพุทโธจิตมันส่งออก ส่งออกไป

แล้วก็พอเขาบอกพิจารณาถูกไหม? หลวงพ่อว่าถูกไหม? เขาบอกนี่เป็นโศคาบันตาย! ก็เอ็งเดินมาวัดถูกไหม? ถูก เอ็งเข้าประตูวัดมา เอ็งเข้ามานั่งอยู่บนศาลา เอ็งมาวัดหรือเปล่า? ไซ้ไหม? ไซ้ อ้าว ก็เอ็งเข้ามาวัด ก็ไซ้ ก็เอ็งเข้ามาวัดถูกไหม? เอ็งบอกเข้าประตูมาถูก นี่มาวัดหลวงพ่อถูกไหม? ถูก ก็นั่งมองหน้ากันอยู่ เอ็งเข้ามาวัดแล้วเอ็งรู้อะไรล่ะ? พอกลับไปเป็นโศคาบันเลยนะ นี่เดี๋ยวนี้ปวดหัว

ฉะนั้น พอพูดอย่างนี้ปั๊บมันเลยได้โอกาสอธิบายไป ว่าอย่างนี้ได้โศคาบันหรือเปล่า? นี่จิตมันคลุกเคล้ากับเวทนา แล้วเวทนาจึงจะเบาบางจางคลายลงไป ฉะนั้น พูดถึงอย่างนี้ นี่จางคลายลงไป เห็นไหม

ถาม : จากสภาวะธรรมที่ทรงตัวอย่างนี้ หากต้องการให้เกิดความก้าวหน้าไปมากกว่านี้ ขอท่านอาจารย์โปรดกรุณาให้คำแนะนำด้วย

หลวงพ่อ : คำแนะนำไซ้ไหม? กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ นี่กายกับจิตมันแยกกัน ทุกส่วนมันแยกกัน แยกกันก็แยกกัน แล้วพอถ้าแยกกันแล้วจิตมันสงบไหม? อ้าว สงบสิ ไม่สงบมันจะแยกได้อย่างไร? เวลาเราไม่สนใจสิ่งใดนะ มันก็จะมีโอกาสตลอด แต่พอจะสนใจทำปั๊บโอกาสนั้นหายทันที สังเกตได้ไหมเวลาใครมาบอก

“อู้อู้อู สมานธิอย่างนี้ อู้อู หลวงพ่อ พิจารณาแล้วนี่ดีสิ”

“เออ ถูกต้อง ทำอย่างนี้ต่อไปนะ”

พอไปทำอีกไม่ได้แล้ว ถ้าเราไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไรนี่มันมาได้นะ แต่พอเรารู้เข้าเราจะเอาเหตุเอาผลขึ้นมามันจับจดแล้ว มันหาทางออกแล้ว ฉะนั้น พอหาทางออก เวลาจิตถ้ามันทำความสงบเข้ามา แล้วถ้าจับต้องได้แล้วพิจารณาเข้าไป เข้าเข้าไป คำว่าพิจารณาเข้านะ อ้าว กายเป็นกาย กายเป็นกายอย่างไร? มันต้องรู้ว่ากายเป็นกาย ทำอย่างไรถึงเป็นกายล่ะ? แล้วจิตมันเป็นจิต จิตมันแยกอย่างไร? แล้วกายกับจิตแยกจากกัน มันแยกออกมามันเอาอะไรแยก? แล้วแยกแล้วมันรู้ได้อย่างไร?

คำว่าแยกนี่นะมันเป็นวิปัสสนาญาณ วิปัสสนาญาณมันเฉพาะตนของตน นี่เวลาธรรมของพระพุทธเจ้าก็เป็นอย่างหนึ่ง เวลาเราบอกว่าเราเป็นๆ อ้าว ก็อบปีมาก็เป็น คุณลักษณะอย่างอื่นคัดลอกเลียนแบบ คุณภาพนอกสวยกว่าด้วยนะ เขาจะทำให้เนียนเลยนะ แต่

คุณภาพใช้ไม่ได้เลย คุณภาพไม่มีเลยละ อันนี้ก็เหมือนกัน ของพระพุทธเจ้า ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ของครูบาอาจารย์เรา ท่านทำของท่านมาเป็นความจริง มันคงที่ เป็นความจริงในหัวใจนั้น แต่เราบอกว่า อืม เป็นอย่างนั้นๆ แต่มันไม่เป็นความจริงของเรา

ฉะนั้น

ถาม : ควรทำอย่างไร? ในสภาวะธรรมที่มันทรงตัวอยู่เช่นนี้

หลวงพ่ : ถ้าทรงตัวอยู่เช่นนี้นะ ถ้าทรงตัวอยู่ได้จริงนะ ออกใช้ปัญญาจับให้ได้จริงๆ ถ้าพิจารณากาย ถ้าเวทนา พิจารณาเวทนา ใครเป็นเวทนา? เวทนามันเกิดมาจากไหน? แล้วมันดับมันดับไปไหน? ดับแล้วเหลืออะไร? พอดับแล้วนี้ พุดถึงพิจารณาขันธ ๕ หมดเลย มันปล่อยขันธ ๕ หมดเลย นี่มันทรงอยู่ ทรงอยู่อย่างไร? พอทรงอยู่ นี่มันปล่อยหมดนะ มันปล่อยหมดเลย นี่ตักทบกพาน ปล่อยหมดแล้วเดี๋ยวมันก็กลับมาเสวยอย่างเดิม ตัดสายน้ำ นี่ตัดแล้วก็กลับมาเหมือนเดิม

ความรู้สึกลึกคิดมันเป็นอย่างนั้น สายน้ำก็คือสายน้ำ ขันธ ๕ เห็นไหม ขันธ ๕ นี้ขันธมาร แต่เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาขันธที่สะอาดบริสุทธิ์ มันเป็นภาวะ มันเป็นขันธที่สะอาดบริสุทธิ์ ไม่ใช่ขันธมาร แต่ถ้าเราเป็นขันธมาร ถ้าขันธมาร เวลาเรามันฉลาดกว่ามันก็หลบไป

ถาม : โปรดกรุณาให้คำแนะนำ

หลวงพ่ : คำแนะนำ นี่ทำความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบจริงๆ นะมันจับต้องได้ชัดเจน ถ้าจับต้องชัดเจนแล้วเราพิจารณาซ้ำ ต้องซ้ำ พิจารณาแล้วปล่อย อย่างเช่นเราไปตลาดใช้ไหม? เราไปตลาด จ่ายตลาด จ่ายตลาดเสร็จแล้วก็กลับมาหิ้วคนละตะกร้ากลับบ้านเลย แล้วพรุ่งนี้กินหมดแล้วทำอย่างไรต่อ? ก็ไปจ่ายตลาดอีก ก็ไปจ่ายตลาด อ้าว จ่ายตลาดแล้วต้องไปจ่ายตลาดอีกไหม? ชาตินี้จ่ายตลาดหนเดียวแล้วไม่ไปจ่ายตลาดอีกเลยหรือ?

อ้าว จ่ายตลาดก็ไปจ่ายตลาดทุกวัน นี่ก็ต้องพิจารณาทุกวันไง พิจารณาซ้ำ จ่ายตลาดมาแล้ว ก็ใช้ไปหมดแล้ว เพราะอะไร? เพราะมันเป็นนามธรรม มันหมดไปแล้ว

อ้าว ก็จ่ายตลาดอีก ก็พิจารณาซ้ำ พิจารณาซ้ำไป พิจารณาซ้ำจนมันอึดหน้าสำราญแล้ว นี่ เลิกกันซะที ไม่จ่าย.. แล้วตลาดนะ เลิกกิน เลิกอยู่แล้ว นี่เดี่ยวจะรู้ เลิกกินอย่างไร? เลิกอยู่ อย่างไร?

นี่เวลามันสมุจเฉทปหานไปแล้วเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ขณะที่ว่ามันพิจารณาแล้ว จ่ายตลาดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ตพังกปหานนะ พิจารณาปล่อยหมด ปล่อยหมดแล้วเหลืออะไร? ปล่อยหมดแล้วเหลืออะไร? ใครเป็นคนปล่อย? ปล่อยอย่างไร? ปล่อยแล้วเหลืออะไร? เวลามันปล่อยนะ เวลากิเลสขาดดั่งแขนขาด ซ้ำนะ ถ้าไม่ซ้ำ ตอนนี้งับจกกันมาก แล้วพอพิจารณาภายหลัง แยกกายแล้ว

นี่ดิณะยังแยกกาย ดึกว่ากำหนดว่างๆ เออ ว่างๆ อย่างนี้เป็นอนาคามีเหมือนเราเลย เรากี่ว่างๆ ตอนนี้งว่างๆ อย่างนี้เยอะมาก เออ ถ้างว่างๆ เป็นอนาคามีนะ ในอุ้งกุญแจอนาคามี เต็มเลย ในอุ้งกุญแจว่างไม่มีอะไรเลย นี่รวบปากอุ้งหน่อยเดียว เออ อนาคามีอยู่ในอุ้ง เพราะ มันมีแต่อากาศ เฮ้อ! มันสำคัญที่ผู้นำ ถ้าผู้นำไม่เป็นจะแนะนำเขาอย่างไร? อ้าว บอก ความว่าง อ้าว ความว่าง ในอุ้งก็ว่าง นี่ไงอนาคามี อ้าว บอกมาสิว่าอนาคามีแท้มัน อย่างไร? อ้าว ทำไม? ก็มันเป็นความว่างเหมือนกัน

อ้าว ว่างนี้มันเป็นว่างโลกๆ ว่างอากาศ ความว่างมันว่างจากทิวิมานะ มันว่าง มัน สูญจากกิเลส มันทำลายกิเลสความยึดมั่นถือมั่น มันทำลายอนุสัย ใ้อสิ่งทีจิตได้สำนึก ใ้อ ที่มันฝังมาในหัวใจ ใ้อที่ความคิดมันอาศัยสิ่งนี้ก่อกำเนิด ทำไมมึงไม่รู้จักมันหรือ? ถ้ามึง ไม่รู้จักมันเป็นโศดาบันอย่างไรวะ? เออ มึงจะเป็นโศดาบันมึงก็ต้องรู้จักเนาะ เออ เชื้อ โโรคมานจากไหน? แล้วมึงใช้ยาอะไร? แล้วพอใช้ยาเสร็จแล้วโรคมันหายอย่างไร? อ้าว โรคมันหายแล้วมันก็ได้จบ นี่ซ้ำนะ

ถาม : ถ้าจิตเป็นอย่างนี้ ถ้าสภาวะธรรมเป็นอย่างนี้ ขอท่านอาจารย์กรุณาบอกด้วย กรุณาชี้แจงด้วย แนะนำด้วย

หลวงพ่ : แนะนำแล้วเนาะ ซ้ำ ให้ซ้ำไป

ถาม : ๒. แม้ว่าเราจะสามารถปฏิบัติภาวนาจนแยกกาย จิต เวทนาได้แล้ว แต่ เวลาที่ทำอะไรที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนอื่นหรือหมู่คณะ

หลวงพ่ : นี่แค่นี้เราก็สงสัยแล้วละ ถ้าเป็นโศดาบันนะมันจะไม่แคร์ใครเลย จริงๆ นะ เป็นโศดาบันมันจะไม่แคร์ใครเลย ไม่แคร์ใครเพราะอะไร? เราเป็นผู้ใหญ่ที่เราทำงานจนเกษียณตัวเองแล้ว แล้วเด็กที่มันทำงานอยู่ เราจะไปตีตื้นกับตำแหน่งหน้าที่การงานที่เราเกษียณมาแล้วไหม?

เราทำงานในองค์กรนี้ แล้วจนเราเป็นผู้อำนวยการองค์กร แล้วเราก็เกษียณตัวมาแล้ว แล้วเรามองเข้าไปในองค์กรนั้นเราสงสัยไหม? เราสงสัยในองค์กรที่เราเกษียณตัวเราเองมาไหม? ไม่สงสัย ถ้าไม่สงสัยแล้ว ไอ้คนที่มันทำงานกันอยู่นั้น เขาจะดี เขาจะดีเขย เขาจะว่า เอ็งไปตีตื้นอะไรกับเขา? นี่ไงถ้าเป็นโศดาบันแล้วมันมีตรงนี้ไง มันมีที่ที่เรารู้อบชิตหมดแล้ว

นี่ไงเขาบอกว่า พอมันแยกแล้วเขาบอกว่ามันมีตัวตนไง เขาอาจจะมองว่าเรามีตัวตนอยู่ เรามีเจตนาขคนดีกว่าเขา เราสำคัญว่าเหนือกว่าเขา เก่งกว่าเขาอะไรเนี่ย เราผ่านองค์กรนั้นมาแล้ว เราทำมาทุกอย่างแล้ว แล้วเราเกษียณแล้ว คือเราหมดภาระรับผิดชอบหมดแล้ว ต่อไปนี่เป็นผู้ที่เขามีตำแหน่งหน้าที่การงาน เขาต้องรับผิดชอบองค์กรนั้นของเขาต่อไป เราได้เกษียณตัวเราออกมาแล้ว เราจะไปตีตื้นกับองค์กรนั้นอะไรอีก?

นี่ไงโศดาบัน ในเมื่อเราละสลักกายทิฐิแล้ว เรารู้ทุกอย่างหมดแล้ว เขาจะมาตี มาตีเขย เขาจะมาดูแลเรา ไปตีตื้นอะไร? เอ็งยังห่วงองค์กรนั้นอยู่หรือ? เอ็งจะกลับไปรับผิดชอบอีกหรือ? นี่ถ้ามันผ่านแล้วมันก็จบ ถ้ามันจบแล้ว นี่เขาว่าเราดีกว่าเขา สูงกว่าเขา อ้าว เขาทำไมไม่เป็น เราทำเป็นเราก็ดีกว่าเขา (หัวเราะ) อ้าว เขาว่าเหนือเขา อ้าว ก็เขาไม่รู้แล้วเรา รู้เราก็เหนือกว่าเขา เราเก่งกว่าเขา เก่งกว่าเขาเพราะภูพิจาณาจบ มึงพิจารณาไม่จบ เก่งก็เก่ง ก็เก่งจริงๆ นะทำไม? อ้าว แล้วเก่งแล้วมันผิดตรงไหนล่ะ?

ถ้ามันรู้แล้วคือมันไม่สงสัยไง คือถ้าเราเป็นจริงนะเราจะไม่สงสัย ไม่วูบวาบ ไม่มีอารมณ์กระทบกระเทือนไปกับเขา นี่คือโศดาบันจริงๆ แต่โศดาบัน กลัวเขาจะไม่ยอมรับว่าเป็นโศดาบัน นี่มันยุ่ง องค์กรนี้ของคุณะ กูจะบริหาร ก็เกษียณไปแล้วยังมาฮึดอะไรอีก? เข้าไปแล้ว ยังดีเขาไม่ดันออกมา นี่ที่เขียนมามันแปลกใจ มันแปลกที่ว่าทำไมเราไปคิดอย่างนั้น? แล้วถ้ามันเป็นจริงนะ ถ้ามันไม่เป็นจริงเราก็รักษาตัวเรา ถ้าเราจะปฏิบัติอยู่ใช่ไหม?

นี่โดยลักษณะตัวตนที่ว่า

ถาม : โดยลักษณะตัวตนอย่างนี้มันเกี่ยวข้องกับสัทธิกายทิฐิไหม? ทิฐิมานะควรให้น้อยลงเป็นระดับ อย่างเช่น โสคาบัน สกิทาคามี หรืออนาคามีใช่หรือไม่?

หลวงพ่ : ๑๐๐ เปอร์เซนต์ มันไม่ใช่มัน ๑๐๐ เปอร์เซนต์เลยละ ฉะนั้น กรณีอย่างนี้เราปฏิบัติธรรมเพื่อลด เพื่อละไป แล้วลดละที่ไหน? ลดละที่ใจเรา ลดละที่ใจเรา ถ้าเรารู้แล้วนะปัจจัยตัด มีอเนกนาคะไม่มีบาดแผลเลย จะทำอะไรเต็มไม้เต็มมือละ มือเรามีแผลนิดเดียว ขนาดน้ำเกลือก็ไม่ให้ลงแล้ว น้ำสกปรกก็กลัวแล้ว ลงไปแสบหมดมือนี้ แต่ถ้ามือนี้ไม่มีแผลเลย โอ้อโฮ จะทำอะไรก็ได้ นี่ไง ถ้าเป็นจริงนะเราทำตามความเป็นจริงของเรา ถ้ามันเป็นจริงแล้วก็คือเป็นจริง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่านี่ สิ่งที่เป็นทิฐิมานะอะไรนี้ยังอีกเยอะนัก ฉะนั้น ทิฐิมานะมันเป็นขั้นเป็นตอนของมัน เราไม่พูดถึงสกิทาคามี อนาคามีเลย เอาโสดาบันนี้ให้ได้ ถ้าโสดาบันได้ละ สกัทธิกายทิฐิ ทิฐิความยึดมั่นถือมั่นของใจ ตัวตนนี้จบแล้ว พอจบแล้วนะ เป็นโสดาบันเท่านั้นแหละ โอ้อโฮ มันจะเมตตานะ เป็นโสดาบันจะรู้เข้าใจเรื่องชีวิต เข้าใจเรื่องโลก เข้าใจเกิดดับ โอ้อโฮ มันจะเป็นอีกคนหนึ่งเลยละ แต่เห็นโสดาบัน อุัฐ โทษนะ เห็นโสดาบันตอนนี้เหมือนหมาบ้า เทียวเห่า โสดาบันๆ โอ้อโฮ มึงจะบ้า หามันเห่าโส่งๆ ใ้อนี้โสดาบันๆ โอ้ย เห่าใหญ่เลย โสดาบันอะไรอย่างกับหมาบ้า เห่าไปทั่ว

ถาม : ๓. ขอแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาจิตให้สูงขึ้นในการละสังโยชน์ต่อจากโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี ตามลำดับ

หลวงพ่ : โสดาบัน เวลาโสดาบันพิจารณาภายในนะ อย่างเช่นหลวงปู่คำดี หลวงปู่ชอบ หลวงปู่ดี หลวงปู่ฝั้น ท่านพิจารณาภายใน พิจารณาภายใน พิจารณาภายในจนสิ้นเป็นพระอรหันต์ไป อย่างเช่นหลวงตาท่านพิจารณาเวทนา อันแรกพิจารณาเวทนา อันที่ ๒ ท่านพิจารณาธาตุ ๔ กับพิจารณาภายใน แล้วอันที่ ๓ ท่านพิจารณาอสุภะ แล้วพออันสุดท้ายท่านกลับไปพิจารณาจิต นี่เวลาครูบาอาจารย์บางองค์ท่านมหัสจรรย์ แต่ส่วนใหญ่แล้วนะถ้าแนวทาง อย่างเช่นครูบาอาจารย์ส่วนใหญ่ท่านพิจารณาภายใน พิจารณาภายในต่อเนื่องกันไป แต่น้อยองค์มากที่จะพิจารณานามธรรม

แม้แต่ความรู้สึกเรา พิจารณาโดยใช้จิตพิจารณา ขนาดกายนี้ะมันเป็นรูปธรรม ยังจับต้องได้ยากมากเลย แล้วเอาจิตพิจารณามรรณมันละเอียดกว่านะ แต่คนถ้า พิจารณามรรณ ส่วนใหญ่แล้วจะเทศนาว่าการได้แตกฉาน เพราะอะไร? เพราะการ พิจารณาคือการฝึกหัดใช้ปัญญา อย่างเช่นเราฝึกหัด เราใช้ปัญญาพิจารณามรรณ พิจารณามรรณมันใช้ปัญญาจับต้องแล้วแยกแยะ ปัญญามันกว้างขวางไง แต่ถ้า พิจารณา กายนี้เป็นรูปธรรม แล้วจับอย่างนี้มันพิจารณาไป ส่วนใหญ่พวกนี้มีฤทธิ์ มีรู้ ทางใจได้ดีมาก แต่การเปรียบเทียบทางมรรณไม่ค่อยถนัด

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า

ถาม : เวลาพิจารณา เวลาปฏิบัติที่จะละไปสู่สภิกาคามี อนาคามี มันจะทำ แนวทางไหน? นี้ตามลำดับละเอียดขึ้นไป

หลวงพ่ : ละเอียดขึ้นไปถ้าพิจารณา กายนะ พิจารณาครั้งแรก พิจารณาจน เป็นไตรลักษณ์ เห็นไหม มันละสักกายทิฏฐิเป็นโสดาบัน แล้วพอจิตละเอียดเข้าไปก็จับ อีก ได้กายอีก พิจารณาเข้าไป แต่มันไม่ใช่กายของโสดาบันแล้ว มันเป็นกายของ สภิกาคามี เพราะว่าอะไร? เพราะโภจย์ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สภิกาคามีมรรค สภิกาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล ถ้าเป็นสภิกาคามี มรรค กับโสดาปัตติมรรคมันแตกต่างกัน แตกต่างกัน คือกายมันละเอียด หยิบแตกต่างกัน

ถ้าแตกต่างกัน ถ้าเป็นสภิกาคามีมรรค เห็นไหม ถ้าได้ จับกายได้สภิกาคามีมรรค พิจารณาไปแล้วมันจะสู่สภาวะเดิมของมัน คือมันจะแยกออกเป็นธาตุ แล้วถ้าพิจารณาเข้าไป เป็นอนาคามีมรรค อนาคามีมรรคมันจับกาย แต่กายนี้เป็นอสุภะแล้ว อสุภะมันจะไปละ กามราคะ ถ้าอสุภะมันละเอียดขนาดไหน? ถ้าอสุภะนะ แล้วพิจารณา กายขั้นสุดท้าย ที่ว่า จิต รูปที่เป็นกายอันละเอียดอย่างไร?

นี่พูดถึงเขาบอกว่า

ถาม : แล้วจะพิจารณาระดับขั้น โดยละเอียดขึ้นไปได้อย่างไร? (นี่คำถามเขานะ)

หลวงพ่ : อืม ก็ตอบไม่ถูกเหมือนกันเพราะไม่เคยทำ แล้วทำอะไรล่ะ? ทำอย่างไร? จะบอกว่ามันเป็นจิตนิสัยของแต่ละบุคคล ถ้าพอเป็นอย่างนั้นๆ เพียงแต่ถ้ามันมีโทษดี ถ้ามีโทษ มีผู้ที่คิดข้อง เหมือนหมอนี่แหละ มีผู้ป่วยมาลี มีผู้ป่วยจะรักษาเอง ไอ้มันไม่มีผู้ป่วย ให้สมมุติผู้ป่วยขึ้นมา แล้วให้รักษาพร้อมนะ เออ (หัวเราะ) นี่ลำดับขั้นขึ้นมาลี ก็ต้องสมมุติผู้ป่วย นี้ผู้ป่วยสมมุติ แล้วก็รักษาผู้ป่วยโดยสมมุติ เออ แล้วก็หาย อ้าว ก็มันไม่ป่วยตั้งแต่แรก มันสมมุติว่าเป็นผู้ป่วย แล้วมันรักษาที่ง่ายๆ นะสิ แต่ถ้าป่วยจริงๆ นะ

ถาม : ๔. การเป็นแม่ซิมักจะถือตัวตน ถือตัวว่ามีศีลที่สูงกว่าเขา ชอบให้คนมาเคารพนบนอบ

หลวงพ่ : ไอ้นี่คือมานะ ๕ นั้นแหละ เราเรียกว่าอะไรนะ “ลากสักการะ” คำว่าสักการะ ทุกคนต้องการสักการะ เหมือนกับทางจิตวิทยา ทางจิตวิทยา ตัวสุดท้ายต้องการให้คนยอมรับใจ ต้องการให้คนยอมรับนับถือ ต้องการต่างๆ จิตวิทยา สุดท้ายแล้วการยอมรับ ไอ้นี้ก็เหมือนกัน ก็คือการยอมรับ นี่ถ้าเป็นทางพระว่าอะไรนะ สักการะ ลากสักการะ อยากได้ลากด้วย อยากได้สักการะด้วย ลากก็อยากได้ ยังอยากให้คนเคารพนับถืออีก ไอ้โฮ จะบ้า คนเดียวก็พะรุงพะรังพออยู่แล้ว มันยังจะบ้าได้ขนาดนั้นเนาะ

นี่มันเป็นกิเลสโดยธรรมชาติ กิเลสซัดๆ นี่แหละ ลากสักการะ อยากให้คนสักการะ นับถือ เชื่อเขา ตัวเองยังเชื่อตัวเองไม่ได้ ถ้าตัวเองเชื่อตัวเองได้นะ พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก เอาพระปฐมมณฑลมันตานีบุตร เอาหลานมาบวชองค์เดียวแล้วไปอยู่ในป่าตลอดชีวิตเลย เป็นสงฆ์องค์แรกนะ นี่รองพระพุทธเจ้าเลย เพราะเป็นสงฆ์องค์แรก แล้วเวลาไปอยู่ในป่า ในป่าตลอดชีวิตเลย ไปอยู่ในป่าจนวันมาลา พระพุทธเจ้านิพพานนั่นล่ะ

นี่เวลามันเป็นจริงจังแล้ว อยู่ที่ไหนมันก็มีความสุข มันไม่ต้องการอะไร ทีนี้ไอ้ที่ต้องการให้เขาสักการะ ต้องการให้คนบ่นอบนับถือ ไอ้โฮ มันก็เบลอเลยละ ฉะนั้น ไอ้แบบนี้มันเป็นเรื่องกิเลส เป็นเรื่องของกิเลส โดยข้อเท็จจริงของมัน ไอ้ของอย่างนี้มันต้องให้ทุกคนรู้ด้วยตัวเอง ถ้าเขารู้ตัวเอง เขาจะแก้ไขตัวเอง แล้วหน้าที่ของเราเราก็ปฏิบัติ เว้นไว้แต่เราต้องอยู่กับเขาเนาะ เราต้องอยู่ในสังคมอย่างนี้เราก็หลบหลีกเอาเนาะ

ในสังคมนะ อารมณ์เรายังแปรปรวนเลย แล้วสังคมมันก็แปรปรวน เห็นไหม โลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่ มีลากเสื่อมลาก สรรเสริญกับนินทา เวลาเขาชม เขาสรรเสริญ แหม ดีใจ เวลาเขานินทานี้เจ็บเจ็บ แล้วมันก็อยู่อย่างนี้ตลอดไป เรารักษาใจเรา สรรเสริญ นินทามันของกลุ่ม มีลากเสื่อมลาก มีทุกข์เสื่อมทุกข์ นี่มันของกลุ่ม โลกธรรม ๘ มันมีอยู่ แล้ว ฉะนั้น ถ้าเราต้องอยู่สังคมอย่างนั้น เวลาถ้าเขาสรรเสริญมาเราก็ เออ ลมพัดมา เวลาเขานินทามา ก็ เออ ลมพัดมา แล้วเรารักษาใจเรา ถ้าเราอยู่ในสังคมนะ เว้นไว้ถ้าอยู่คนเดียว อยู่คนเดียวเรารักษาใจเรา ถ้าอยู่ในสังคมเราต้องรักษาใจเราด้วย เพราะเราอยู่ในสังคมนั้น

ฉะนั้น เวลานั้นกบวชเขาต้องสับหลักๆ เขาเปลี่ยนสถานที่ เขาเปลี่ยนต่างๆ เพื่อจะไม่ให้สภาวะแวดล้อมบีบคั้นเรา นี่ไปอยู่ที่ไหน ถ้าที่ไหนมันสดชื่น ที่ไหนมันตื่นตัวดี อยู่ ๗ วัน ๘ วัน อยู่ ๑๐ วัน แล้วย้ายที่ไปเรื่อยๆ เพื่อให้มันตื่นตัวตลอด มันจะได้ภาวนาตลอดไป เพราะภาวนาแล้วเราจะได้พ้นจากทุกข์เสียที เราจะไม่ต้องมาทุกข์ยากกับเขาอย่างนี้ ถ้าทุกข์กับเขาอย่างนี้มันก็ทุกข์ตลอดไปเนาะ เอวัง